

Lyttetrening etter CI

Opplæring av pedagoger som skal drive lyttetrening for brukere med hørselshjelpemidler

Prosjektnummer Extrastiftelsen: 2010/3/0091

Sluttrapport februar 2012

Prosjektleder: Marion Eriksen

Lyttetrening etter CI

Lyttetrening etter CI er ment som en veileder for pedagoger som skal drive opplæring av personer som har fått et cochleaimplantat. Programmet har både teoretisk og praktisk informasjon.

WEB PDF iBook (iPad)

"Lyttetrening etter CI" finnes i flere varianter, velg ønsket versjon over.

WEB: Standard web versjon.

PDF: Denne kan leses online, eller lastes ned til egen datamaskin, du vil uansett trenge internett tilgang for å se video eksempler.

iBook: Denne kan du laste ned gratis fra itunes. Boken er på 941 MB og vil ta noe tid å laste ned. (ca 30-40 min)

Sammendrag

Audiopedagoger og logopedene over hele landet får i dag henvist voksne brukere som trenger lyttetrening på grunn av store hørselstap.

Brukerne finnes på alle kanter av landet, og mange opplever, etter f. eks. CI, å komme til en pedagog som har liten eller ingen erfaring eller kompetanse i det «smale» feltet som lyttetrening er.

Audiopedagogene/logopedene trenger derfor tilgang til informasjon omkring opplæringen på en enkel og lett tilgjengelig måte.

Målsettingen med prosjektet har vært å utvikle et nettbasert undervisningsopplegg hvor audiopedagoger/logopedene kan få informasjon og opplæring i forhold til hvilken opplæring brukere med høreapparat/cochleaimplantat trenger.

Prosjektet ble påbegynt i mars 2011 og ferdigstilt etter planen i februar 2012. Veilederen er tilgjengelig via Statped sine hjemmesider under adressen www.acm.no/lyttetrening.

«Lyttetrening etter CI» er blitt et opplæringsprogram og en veileder for pedagoger som skal gå i gang med lyttetrening for brukere med cochleaimplantat eller høreapparat.

Programmet/veilederen inneholder både teori og praksis. Praksisen er i veldig stor grad vist via mange videoopptak av forskjellige treningssituasjoner. Her er både den konkrete treningsoppgaven vist med en bruker med CI, samtidig som det er lagt til mye informasjon og tips til gjennomføring.

Veilederen er i tillegg laget som iBook tilpasset iPad fordi vi opplever at stadig flere erstatter PC med iPad el. når de er ute hos brukere.

Veilederen er blitt et produkt som er fullspekket av informasjon som er lett tilgjengelig for pedagoger som skal i gang med lyttetrening i forbindelse med cochleaimplantat og høreapparat.

Vi mener at ved hjelp av denne veilederen vil pedagoger over hele landet kunne tilegne seg kunnskap om CI og få konkrete forslag til fremgangsmåte til opptrening av brukerens lytteferdigheter ut fra brukerens forutsetninger. Ut fra den kunnskap veilederen gir sammenholdt med den enkelte pedagogs øvrige fagkunnskap, vil forhåpentlig pedagogen være bedre i stand til å innhente mer konkret hjelp fra rådgivende instanser. Vi håper at veilederen kan bidra til å kvalitetssikre den lyttetrening brukerne får, samt at flere mennesker med CI og høreapparater får kvalifisert hjelp!

1) Bakgrunn for prosjektet

Audiopedagoger og logopedene over hele landet får i dag henvist voksne brukere som trenger lyttetrening på grunn av store hørselstap. Brukerne har fått cochleaimplantat, CI, eller høreapparater.

På landsbasis gjennomføres det pr år ca. 100 cochleaimplantatoperasjoner på personer over 18 år. Antallet som kan ha behov for lyttetrening er langt større. Behovet er også til stede hos eldre barn og ungdommer med CI og høreapparatbrukere. Ovennevnte målgruppe får i dag varierende og mangelfullt tilbud om lyttetrening.

Utfordringen i dag ligger i vårt lands geografi. Brukerne finnes i alle kanter av landet, og mange opplever, etter f. eks. CI, å komme til en pedagog som har liten eller ingen erfaring eller kompetanse i det «smale» feltet som lyttetrening er.

Audiopedagogene/logopedene trenger derfor tilgang til informasjon omkring opplæringen på en enklere tilgjengelig måte enn å måtte reise land og strand rundt på kursing. Statped skal ha spisskompetanse på fagfeltet og gi rådgivning til pedagoger. På nåværende tidspunkt er ikke denne tjenesten enhetlig kompetansesentrene imellom. De geografiske forskjellene på dette området bør utjevnes. Et bidrag til dette vil være å lage en nettbasert undervisningsressurs for pedagoger. En slik ressurs vil gi like muligheter uavhengig av geografi, den vil gi en dypere innsikt i detaljene rundt lyttetreningsopplegget og alltid være tilgjengelig for pedagogen. Med et veiledningsprogram i lyttetrening vil pedagoger over hele landet bli bedre i stand til å tilby lyttetrening for cochleaimplanterte og høreapparatbrukere.

2) Prosjektets målsetting

Målsettingen med prosjektet var å utvikle et nettbasert undervisningsopplegg hvor audiopedagoger/logopedene kunne få informasjon og opplæring i forhold til hvilken opplæring brukere med høreapparat/cochleaimplantat trenger. Målet var at pedagogene via nettet skulle få informasjon om programmene "Auditrain" og "CI hva du hører", samt opplæring i å bruke dem. Det skulle legges vekt på videoopptak med reelle treningssituasjoner. På denne måten skulle pedagogene kunne klikke seg inn på opptak og beskrivelser i forhold til konkrete oppgaver i "Auditrain" og "CI hva du hører". Det skulle også være mulighet for beskrivelser rundt hva som gjør oppgaver vanskelige for den enkelte bruker ut fra den enkeltes ståsted og hørselshistorie.

3) Gjennomføring/resultat

Prosjektet ble påbegynt i mars 2011 og ferdigstilt etter planen i februar 2012. Veilederen er tilgjengelig via Statped sine hjemmesider under adressen www.acm.no/lyttetrening.

«Lyttetrening etter CI» er blitt et opplæringsprogram og en veileder for pedagoger som skal gå i gang med lyttetrening for brukere med cochleaimplantat eller høreapparat.

Programmet/veilederen inneholder både teori og praksis. Praksisen er i veldig stor grad vist via mange videoopptak av forskjellige treningssituasjoner. Her er både den konkrete treningsoppgaven vist med en bruker med CI, samtidig som det er lagt til mye informasjon og tips til gjennomføring.

Vi har tatt utgangspunkt i det vi selv opplevde behov for å vite da vi gikk i gang med våre første brukere. Å få fram tips og råd fra egen praksis har derfor vært viktig.

Den teoretiske basis er grunnleggende både i forhold til hørsel generelt og CI spesielt.

Det er laget en meny som er tilgjengelig uansett hvor du er i veilederen, dette for å bedre tilgjengeligheten og at pedagogen lettere skal kunne finne fram til akkurat det hun er på utkikk etter.

INNHOLD	
• Forsida	
Fakta om hørsel og CI	
Fakta om hørsel	
Audiogram	
Hva er et cochleaimplantat	
Hvem kan få CI?	
Utredning før CI	
Lydpåsetting	
Etter lydåsetting	
Lydopplevelsen	
Faktorer som kan påvirke utbytte av CI	
Hvorfor lyttetrening	
Love og rettigheter	
Kartlegging	
Hvorfor kartlegge?	
Selve kartleggingen	
Når stoppe?	
Lyttetrening	
Generelt om lyttetrening	
Oppgaver på oppfattelsesnivå -1 -2 -3 -4 -5	
Støtteveiviser	
Skåring	
Egentrening	
Telefontrening	
Radiotrening	
Fremmedspråklige	
Ny treningsperiode?	
Generell informasjon	
Reparasjonsstrategier	
Kommunikasjonsstrategier	
Taletempo	
Artikulasjon og stemme	
CI 1 og CI 2	
Bakgrunnstøy og tekniske hjelpemidler	
CI og musikk	
Referanser	

Forsida

Lyttetrening etter CI

Lyttetrening etter CI er ment som en veileder for pedagoger som skal drive opplæring av personer som har fått et cochleaimplantat. Programmet har både teoretisk og praktisk informasjon. Vi har prøvd å gi den informasjonen vi selv opplevde behov for da vi gikk i gang med våre første CI-brukere. I tillegg har vi spedd på med eksempler og tanker fra egne erfaringer. Både kartlegging og lyttetreningsoppgaver er dokumentert med videoopptak. På denne måten håper vi du enkelt kan få tips om treningsoppgaver og gjennomføringen av disse.

Marion Eriksen og Kari Endal Neeb

Side 1

Det er lagt inn en markør i menyen slik at man hele tiden skal vite hvor man er.

Programmet/veilederen er produsert i et pdf-format, dette for at det skal være mulig å skrive ut hele veilederen og kunne lese den på papir. Pdf-format åpner også for at man kan lagre veilederen på egen PC og for å kunne markere eller kommentere. Det er mulighet for å søke etter ord i fila. Dersom man ønsker å komme til områder som omhandler for eksempel ”speech tracking”, kan man søke etter disse ordene og lett finne fram selv om ordene ikke står i menyen. Videoklippene er linket opp i veilederen, slik at de er direkte tilgjengelige når man bruker den elektroniske versjonen av dokumentet.

Veilederen er i tillegg laget som iBook tilpasset iPad fordi vi opplever at stadig flere erstatter PC med iPad el. når de er ute hos brukere. iBooks gir også mulighet til å integrere tekst, grafikk, bilder og video på en helhetlig måte. Dette var ikke planlagt i prosjektsøknaden, men ble iverksatt etter eget initiativ.

4) Oppsummering/konklusjon

Veilederen er blitt et produkt som er fullspekket av informasjon som er lett tilgjengelig for pedagoger som skal i gang med lyttetrening i forbindelse med cochleaimplantat og høreapparat.

Vi mener at ved hjelp av denne veilederen vil pedagoger over hele landet kunne tilegne seg kunnskap om CI og få konkrete forslag til fremgangsmåte til opptrening av brukernes lytteferdigheter ut fra brukernes forutsetninger. Ut fra den kunnskap veilederen gir sammenholdt med den enkelte pedagogs øvrige fagkunnskap, vil forhåpentlig pedagogen være bedre i stand til å innhente mer konkret hjelp fra rådgivende instanser. Vi håper at

veilederen kan bidra til å kvalitetssikre den lyttetrening brukerne får, samt at flere mennesker med CI og høreapparater får kvalifisert hjelp!

Veilederen vil bli markedsført via Statped, på linje med de andre produktene til Møller-Trøndelag kompetansesenter. Produkter blir presentert på Internettssidene våre på www.statped.no, og på nettbutikken www.erher.no/nettbutikk. Elektronisk versjon ligger gratis tilgjengelig på www.acm.no/lyttetrening, og det er lenket til dette nettstedet fra andre relevante steder på Internett. Vi deltar på konferanser og utstillinger med produktene våre.

Det er en utstrakt kursvirksomhet ved senteret både for brukere og fagfolk. Kursdeltakerne får da se vår utstilling og vårt bibliotek og blir gjort kjent med våre produkter.

Avdeling for hørsel og tegnspråk ved Møller-Trøndelag kompetansesenter har i sin utadrettede virksomhet også eksterne kurs for brukere og fagfolk. De informerer da om våre produkter.

Veilederen vil også kunne omtales i ulike tidsskrift, samt via leverandører av cochleaimplantat. Det er et mål at alle som gir informasjon til brukere av cochleaimplantat skal kunne henvise til veilederen.

Vi håper på denne måten av veilederen "Lyttetrening etter CI" skal være kjent blant fagfolk på området i løpet av 2012.

Trondheim februar 2012

Marion Eriksen